

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์สำหรับการศึกษาคครั้งนี้ การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลัก วัสะฎียะฮ์ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

- 4.1 ลักษณะโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้หลักวัสะฎียะฮ์ในการบริหารของผู้บริหารตาม ความคิดเห็นของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี
- 4.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักวัสะฎียะฮ์ในการบริหาร โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี
- 4.4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

โดยการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีการใช้สัญลักษณ์แทนค่าทางสถิติที่ใช้ใน การศึกษา ดังต่อไปนี้

\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
SS	แทน	ผลบวกของส่วนเบี่ยงเบนกำลังสอง (Sum of Square)
df	แทน	ค่าองศาอิสระ
MS	แทน	ค่าความแปรปรวน (Mean Square)
P-value	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ (สัดส่วนของความน่าจะเป็น)
t-test	แทน	ค่าการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ตัวอย่าง 2 กลุ่ม
f-test	แทน	ค่าการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม

4.1 ลักษณะโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ศาสนาและสามัญ ประสบการณ์การทำงาน ขนาดของโรงเรียนที่สอน และการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน ดังตารางต่อไปนี้

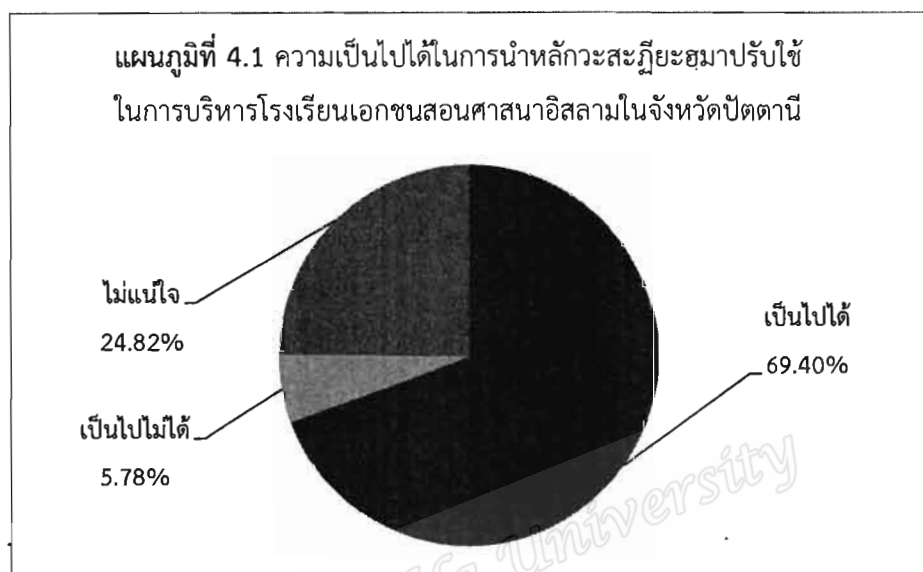
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลเบื้องต้น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	151	36.4
หญิง	264	63.6
รวม	415	100.0
2. อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	183	44.1
30-40 ปี	174	41.9
41-50 ปี	25	6.0
51-60 ปี	19	4.6
มากกว่า 60 ปี	14	3.4
รวม	415	100.0
3. ระดับการศึกษา		
3.1 การศึกษาอิสลาม		
ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)	18	4.3
สถาบันการศึกษาปอเนาะ	24	5.8
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	226	54.5
ปริญญาตรี	118	28.4
สูงกว่าปริญญาตรี	29	7.0
รวม	415	100.0
3.2 การศึกษาสามัญ		
ประถมศึกษา	26	6.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	23	5.5
มัธยมศึกษาตอนปลาย	77	18.6

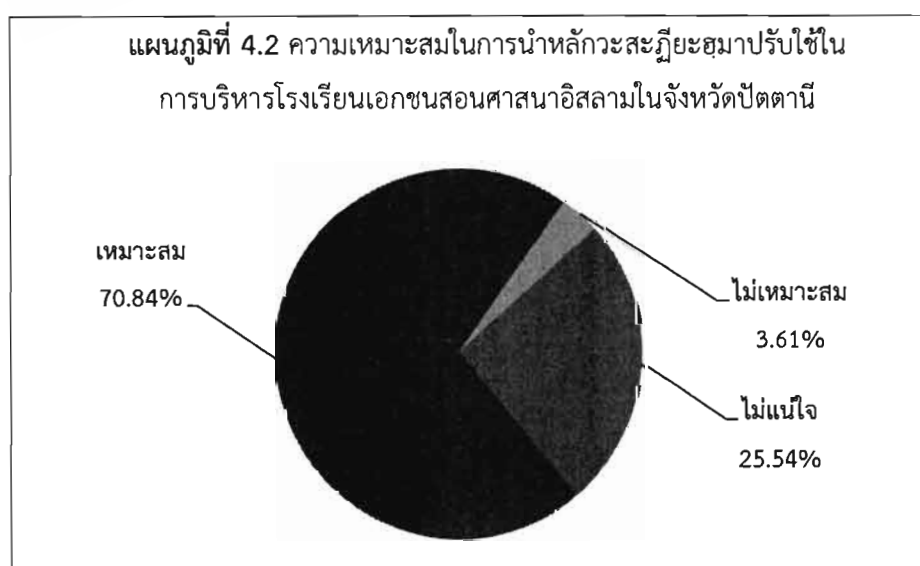
ข้อมูลเบื้องต้น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปริญญาตรี	257	61.9
สูงกว่าปริญญาตรี	32	7.7
รวม	415	100.0
4. ประสบการณ์การทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	187	45.1
5 - 10 ปี	147	35.4
11 -15 ปี	53	12.8
มากกว่า 15 ปี	28	6.7
รวม	415	100.0
5. ขนาดของโรงเรียน		
ขนาดเล็ก	171	41.2
ขนาดกลาง	158	38.1
ขนาดใหญ่	86	20.7
รวม	415	100.0
6. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน		
เคย	163	39.3
ไม่เคย	252	60.7
รวม	415	100.0

จากตารางที่ 4.1 ลักษณะของครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 63.6 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 36.4 ครูผู้สอนที่ตอบโดยส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.1 รองลงมา มีอายุระหว่าง 30-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.9 ตามลำดับ ระดับการศึกษา ศาสนาของครูผู้สอน โดยส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาศาสนาจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมา ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 28.4 ส่วนระดับการศึกษามัธยมศึกษาสูงสุดของครูผู้ตอบ โดยส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 61.9 รองลงมา เป็นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 18.6 และโดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.1 รองลงมา 5 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.4 ขนาดของโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 41.2 รองลงมาเป็นโรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ และโรงเรียนขนาด

ใหญ่ ร้อยละ 20.7 ตามลำดับ โดยมีเพียงร้อยละ 39.3 ของครูผู้ตอบเคยส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน ส่วนอีกร้อยละ 60.7 ไม่เคยมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน

จากแผนภูมิที่ 4.1 พบว่า ครูผู้ตอบร้อยละ 69.40 มีความคิดเห็นว่าเป็นไปได้อันจะนำหลักวะสะฎียะฮฺมาปรับใช้ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ขณะเดียวกันครูผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 5.78 ที่คิดว่า “เป็นไปไม่ได้” และมีอีกร้อยละ 24.82 ที่ “ไม่แน่ใจ” ว่าการนำหลักวะสะฎียะฮฺมาปรับใช้ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะเป็นไปได้หรือไม่

จากแผนภูมิที่ 4.2 พบว่า ครูผู้ตอบร้อยละ 70.84 มีความคิดเห็นว่า “เหมาะสม” ที่จะนำหลักภาวะสะก๊วยะฮมาปรับใช้ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ขณะเดียวกันครูผู้ตอบร้อยละ 3.61 คิดว่า “ไม่เหมาะสม” และมีอีกร้อยละ 25.54 ที่ “ไม่แน่ใจ” ว่าการนำหลักภาวะสะก๊วยะฮมาปรับใช้ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะมีความเหมาะสมหรือไม่

4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้หลักภาวะสะก๊วยะฮในการบริหารของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูต่อระดับการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโดยใช้หลักภาวะสะก๊วยะฮ ประกอบด้วย ด้านความยุติธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความดีและจริยธรรม ด้านการปรึกษาหารือ ด้านการเสริมพลัง และด้านการตรวจสอบ

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักภาวะสะก๊วยะฮของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูในด้านยุติธรรม

ด้านความยุติธรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1. ผู้บริหารปฏิบัติงานของโรงเรียนอย่างเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย	3.56	0.94	มาก
2. ผู้บริหารวางกฎระเบียบการปฏิบัติงานและข้อบังคับต่างๆ สำหรับครูไว้อย่างชัดเจน	3.61	0.96	มาก
3. ผู้บริหารให้ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบหรือข้อตกลงต่างๆ เพื่อนำมาบังคับใช้ในโรงเรียน	3.57	0.98	มาก
4. ผู้บริหารตัดสินใจหรือสั่งการอย่างสมเหตุสมผล	3.55	1.00	มาก
5. ผู้บริหารมอบหมายงานได้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล	3.56	0.97	มาก
6. ผู้บริหารประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นธรรม	3.56	0.96	มาก

ด้านความยุติธรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
7. ผู้บริหารให้คำตอบแทนแก่บุคลากรอย่าง เหมาะสม	3.45	1.02	ปานกลาง
รวม	3.55	0.98	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระดับการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักภาวะสฤยยะของผู้บริหารในด้านความยุติธรรม โดยภาพรวมครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อๆ ที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 2 ผู้บริหารวางกฎระเบียบการปฏิบัติงานและข้อบังคับต่างๆ สำหรับครูไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.61$, S.D = 0.96) รองลงมาคือ ข้อ 3 ผู้บริหารให้ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบหรือข้อตกลงต่างๆ เพื่อนำมาบังคับใช้ในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.57$, S.D = 0.98) ส่วนข้อ 1 ข้อ 5 และข้อ 6 มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ผู้บริหารปฏิบัติงานของโรงเรียนอย่างเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย ($\bar{X} = 3.56$, S.D = 0.94) ผู้บริหารมอบหมายงานได้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล ($\bar{X} = 3.56$, S.D = 0.97) และผู้บริหารประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นธรรม ($\bar{X} = 3.56$, S.D = 0.95) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ผู้บริหารให้คำตอบแทนแก่บุคลากรอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.45$, S.D = 1.02)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักภาวะสฤยยะของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูในด้านความรับผิดชอบ

ด้านความรับผิดชอบ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1. ผู้บริหารรับผิดชอบในภาระหน้าที่ของตนอย่างดี	3.67	1.02	มาก
2. ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	3.61	1.05	มาก
3. ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจและ การกระทำของตน	3.45	0.93	ปานกลาง
4. ผู้บริหารใช้อำนาจหน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง เหมาะสม	3.59	0.99	มาก

ด้านความรับผิดชอบ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
5. ผู้บริหารสามารถทำให้ครูตระหนักถึงความ รับผิดชอบต่อหน้าที่ต่อผู้เรียนและภาระงาน ต่างๆ ได้	3.67	0.98	มาก
6. ผู้บริหารยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ของตนทั้งข้อดีและข้อเสีย	3.44	0.98	ปานกลาง
รวม	3.57	0.99	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักภาวะสะกี่ยะฮของ
ผู้บริหารในด้านความรับผิดชอบ โดยภาพรวมครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อๆ ที่มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 1 ผู้บริหารรับผิดชอบใน
ภาระหน้าที่ของตนอย่างดี ($\bar{X} = 3.67$, S.D = 1.02) และข้อ 5 ผู้บริหารสามารถทำให้ครูตระหนักถึง
ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ต่อผู้เรียนและภาระงานต่างๆ ได้ ($\bar{X} = 3.67$, S.D = .98) รองลงมาคือข้อ
2 ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 3.61$, S.D = 1.05) และข้อผู้บริหารใช้อำนาจ
หน้าที่ของตนอย่างถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X} = 3.59$, S.D = 0.99) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีระดับความ
คิดเห็นน้อยที่สุด คือ ข้อ 6 คือ ผู้บริหารยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของตนทั้งข้อดีและ
ข้อเสีย ($\bar{X} = 3.44$, S.D = .98) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักภาวะสะกี่ยะฮ
ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูในด้านความดีและจริยธรรม

ด้านความดีและจริยธรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1. ผู้บริหารเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติต่อทุกคน ด้วยอัธยาศัยที่ดีงาม	3.60	1.03	มาก
2. ผู้บริหารมีคุณลักษณะของการเป็นผู้นำเชิงวะ สะกี่ยะฮ (สายกลาง)	3.61	1.00	มาก

ด้านความดีและจริยธรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
3. ผู้บริหารปฏิบัติงานบริหารโดยยึดมั่นในหลัก คุณธรรม	3.64	1.03	มาก
4. ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคลากรทุกคน	3.46	0.97	ปานกลาง
5. ผู้บริหารทำหน้าที่ของงานบริหารได้อย่าง เหมาะสมถูกกาลเทศะ	3.44	0.96	ปานกลาง
6. ผู้บริหารประพฤติตนน่าเคารพและน่านับถือ	3.66	0.98	มาก
7. ผู้บริหารเป็นผู้มีความเสียสละและเห็นแก่ ประโยชน์ส่วนรวม	3.60	0.96	มาก
รวม	3.57	0.99	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักภาวะสะกี่ยะฮ์ของผู้บริหารในด้านความดีและจริยธรรม โดยภาพรวมครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อๆ ที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 6 ผู้บริหารประพฤติตนน่าเคารพและน่านับถือ ($\bar{X} = 3.66$, S.D = 0.98) รองลงมาคือ ข้อ 3 ผู้บริหารปฏิบัติงานบริหารโดยยึดมั่นในหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.64$, S.D = 1.03) และข้อ 2 คือ ผู้บริหารมีคุณลักษณะของการเป็นผู้นำเชิงภาวะสะกี่ยะฮ์ (สายกลาง) ($\bar{X} = 3.61$, S.D = 1.00) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ข้อ 5 ผู้บริหารทำหน้าที่ของงานบริหารได้อย่างเหมาะสมถูกกาลเทศะ ($\bar{X} = 3.44$, S.D = .96)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักภาวะสะกี่ยะฮ์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูในด้านการปรึกษาหารือ

ด้านการปรึกษาหารือ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1. ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการชुरอ (ปรึกษาหารือ)	3.68	0.99	มาก
2. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน	3.64	0.95	มาก

ด้านการรักษาหรือ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
3. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีการรักษาหรือและหาข้อสรุปของประเด็นสำคัญต่างๆ ร่วมกัน	3.64	0.91	มาก
4. การตัดสินใจของผู้บริหารจะมาจากมติของที่ประชุม	3.64	0.96	มาก
5. ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้อื่น	3.63	0.96	มาก
6. การบริหารโรงเรียนขับเคลื่อนโดยใช้มติจากการชुरอเป็นหลัก	3.41	0.95	ปานกลาง
7. มติที่ได้จากการชुरอของที่บริหารสอดคล้องกับหลักคำสอนอิสลามทุกประการ	3.62	0.96	มาก
รวม	3.61	0.95	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ระดับการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักวะสะฎียะฮ์ของผู้บริหารในด้านด้านการรักษาหรือ โดยภาพรวมครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อๆ ที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 1 ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการชुरอ (รักษาหรือ) ($\bar{X} = 3.68$, S.D = .99) รองลงมาคือ ข้อ 2 ข้อ 3 และ ข้อ 4 คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.64$, S.D = 0.95) ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีการรักษาหรือและหาข้อสรุปของประเด็นสำคัญต่างๆ ร่วมกัน ($\bar{X} = 3.64$, S.D = 0.91) และการตัดสินใจของผู้บริหารจะมาจากมติของที่ประชุม ($\bar{X} = 3.64$, S.D = 0.96) ลำดับต่อไปคือ ข้อ 5 ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้อื่น ($\bar{X} = 3.63$, S.D = 0.96) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ข้อ 6 การบริหารโรงเรียนขับเคลื่อนโดยใช้มติจากการชुरอเป็นหลัก ($\bar{X} = 3.41$, S.D = 0.95)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักวะสะฎียะฮ์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูในด้านการเสริมพลัง

ด้านการเสริมพลัง	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
------------------	----------------------------	--------------------------------	----------------------

ด้านการเสริมพลัง	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1. มีการนำคำสอนศาสนามากระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรอยู่เสมอ	3.61	0.99	มาก
2. ผู้บริหารให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	3.55	0.98	มาก
3. มีการมอบรางวัลให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานอย่างขยันขันแข็ง	3.44	1.04	ปานกลาง
4. ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้ครูสามารถทำงานบรรลุผลตามเป้าหมายได้	3.44	0.96	ปานกลาง
5. ผู้บริหารมอบหมายอำนาจหน้าที่จากระดับบนสู่ระดับล่างอย่างเหมาะสม	3.51	0.99	มาก
6. เมื่อมอบหมายงานใดๆ แล้ว ผู้บริหารจะให้ความไว้วางใจแก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่	3.58	0.95	มาก
7. ผู้บริหารให้อิสระแก่ครูในการปฏิบัติงานตามที่มอบหมายได้อย่างสร้างสรรค์	3.44	1.06	ปานกลาง
รวม	3.51	1.00	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักภาวะสะกี่ยะฮ์ของ ผู้บริหารในด้านการเสริมพลัง โดยภาพรวมครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ที่มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 1 มีการนำคำสอนศาสนา มากระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.61$, S.D = 0.99) รองลงมาคือ ข้อ 6 เมื่อ มอบหมายงานใดๆ แล้ว ผู้บริหารจะให้ความไว้วางใจแก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ($\bar{X} = 3.58$, S.D = 0.95) และข้อ 2 คือ ผู้บริหารให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.55$, S.D = 0.98) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ข้อ 3 ข้อ 4 และ ข้อ 7 คือ มีการมอบรางวัลให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานอย่างขยันขันแข็ง ($\bar{X} = 3.44$, S.D = 1.04) ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้ครูสามารถทำงานบรรลุผลตามเป้าหมายได้ ($\bar{X} = 3.44$, S.D = 0.96) และผู้บริหารให้อิสระแก่ครูในการปฏิบัติงานตามที่มอบหมายได้อย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.44$, S.D = 1.06)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักภาวะสะกี่ยะฮของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูในด้านการตรวจสอบ

ด้านการตรวจสอบ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1. ผู้บริหารมีการชี้แจงการดำเนินงานด้านต่างๆ อย่างเปิดเผย	3.60	1.00	มาก
2. ระบบการบริหารจัดการของโรงเรียนมีความ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้	3.59	1.02	มาก
3. ผู้บริหารมีการติดตามการปฏิบัติงานของฝ่าย ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง	3.60	0.99	มาก
4. โรงเรียนมีแผนการใช้จ่ายงบประมาณของ โรงเรียนอย่างชัดเจน พร้อมรับการตรวจสอบ	3.56	1.00	มาก
5. ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการตรวจสอบการ ดำเนินงานของฝ่ายต่างๆ	3.50	0.99	มาก
6. ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการนำผลจากการประเมิน การปฏิบัติงานไปปรับปรุงแก้ไข	3.60	0.94	มาก
7. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้อื่นสามารถตรวจสอบการ ปฏิบัติงานของตนได้	3.43	1.00	ปานกลาง
รวม	3.55	0.99	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ระดับการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักภาวะสะกี่ยะฮของผู้บริหารในด้านการเสริมพลัง โดยภาพรวมครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อๆ ที่มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด 3 ลำดับแรก คือข้อ 1 ข้อ 3 และข้อ 6 มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน กล่าวคือ ข้อ 1 ผู้บริหารมีการชี้แจงการดำเนินงานด้านต่างๆ อย่างเปิดเผย ($\bar{X} = 3.60$, S.D = 1.00) ข้อ 3 ผู้บริหารมีการติดตามการปฏิบัติงานของฝ่ายต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.60$, S.D = 0.99) และข้อ 6 ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการนำผลจากการประเมินการปฏิบัติงานไปปรับปรุงแก้ไข ($\bar{X} = 3.60$, S.D = 0.94) รองลงมาคือ ข้อ 2 ระบบการบริหารจัดการของโรงเรียนมีความโปร่งใสสามารถ

บริหารงานโรงเรียน ผลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

4.3.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักวะสะฎียะฮฺในการบริหารโรงเรียนโดยจำแนกตามเพศ

ตารางที่ 4.9 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักวะสะฎียะฮฺในการบริหารโรงเรียนจำแนกตามเพศ

วะสะฎียะฮฺ	เพศ				T-test	P-value
	ชาย (151 คน)		หญิง (264 คน)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. หลักความยุติธรรม	3.56	0.87	3.55	0.82	.128	.898
2. หลักความรับผิดชอบ	3.56	0.84	3.58	0.87	-.214	.831
3. หลักความดีและจริยธรรม	3.55	0.88	3.58	0.84	-.384	.701
4. หลักการปรึกษาหารือ	3.61	0.82	3.61	0.83	.112	.911
5. หลักการเสริมพลัง	3.56	0.87	3.48	0.85	.887	.375
6. หลักการตรวจสอบ	3.55	0.91	3.55	0.84	-.067	.947
รวม	3.57	.87	3.56	0.84	.090	.928

จากตารางที่ 4.9 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักวะสะฎียะฮฺในการบริหารโรงเรียนเมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมเพศที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักวะสะฎียะฮฺบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า ไม่ว่าผู้ตอบจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงก็ไม่มีผลต่อความคิดเห็นในเรื่องการใช้หลักวะสะฎียะฮฺบริหารโรงเรียนเช่นเดียวกัน

4.3.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักวะสะฎียะฮฺในการบริหารโรงเรียนโดยจำแนกตามอายุ

ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักวะสะฎียะฮฺในการบริหารโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีจำแนกตามอายุ (n=415)

วาระสภียะฮ์	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-test	P-value
1. หลักความยุติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	12.63	4	3.16	4.66**	.001
	ภายในกลุ่ม	277.58	410	0.68		
	รวม	290.21	414	3.98		
2. หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	15.90	4	0.71	5.60**	.000
	ภายในกลุ่ม	291.21	410	4.37		
	รวม	307.11	414	0.69		
3. หลักความดีและจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	17.48	4	5.12	6.34**	.000
	ภายในกลุ่ม	282.68	410	0.64		
	รวม	300.16	414	4.96		
4. หลักการปรึกษาหารือ	ระหว่างกลุ่ม	20.48	4	0.69	8.02**	.000
	ภายในกลุ่ม	261.65	410	5.21		
	รวม	282.13	414	0.71		
5. หลักการเสริมพลัง	ระหว่างกลุ่ม	19.85	4	4.36	7.15**	.000
	ภายในกลุ่ม	284.61	410	0.61		
	รวม	304.46	414	3.16		
6. หลักการตรวจสอบ	ระหว่างกลุ่ม	20.86	4	0.68	7.37**	.000
	ภายในกลุ่ม	290.28	410	3.98		
	รวม	311.14	414	0.71		
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	17.45	4	4.37	7.21**	.000
	ภายในกลุ่ม	248.26	410	0.69		
	รวม	265.71	414	5.12		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักวาระสภียะฮ์ในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาจากอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวมพบว่า อายุที่ต่างกันมีผลทำให้ครูมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักวาระสภียะฮ์บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแตกต่างกันด้วย

เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า อายุของผู้ตอบที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นของครู ในหลักภาวะสะถุยะชุกทุกด้าน ได้แก่ ด้านความยุติธรรม ด้านความดีและจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านการปรึกษาหารือ ด้านการเสริมพลัง และด้านการตรวจสอบ โดยอายุที่แตกต่างกันของครูมีผลต่อความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe ซึ่งพบว่ามีความแตกต่าง ดังปรากฏผลในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นครูต่อการใช้หลักภาวะสะถุยะชุกในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีจำแนกตามอายุ

การใช้หลักภาวะสะถุยะชุกบริหารโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม	อายุ	อายุ				
		น้อยกว่า 30 ปี (n=183)	30 - 40 ปี (n=174)	41 - 50 ปี (n=25)	51 - 60 ปี (n=19)	มากกว่า 60 ปี (n=14)
1. ด้านยุติธรรม	\bar{X}	3.68	3.51	3.45	3.38	2.78
น้อยกว่า 30 ปี	3.68	-	.17	.23	.30	.90*
30 - 40 ปี	3.51	-	-	.06	.13	.73*
41 - 50 ปี	3.45	-	-	-	.07	.67
51 - 60 ปี	3.38	-	-	-	-	.60
มากกว่า 60 ปี	2.78	-	-	-	-	-
2. ด้านความรับผิดชอบ	\bar{X}	3.74	3.49	3.47	3.49	2.78
น้อยกว่า 30 ปี	3.74	-	.25	.27	.25	.96*
30 - 40 ปี	3.49	-	-	.02	.00	.71*
41 - 50 ปี	3.47	-	-	-	-.02	.69
51 - 60 ปี	3.49	-	-	-	-	.71
มากกว่า 60 ปี	2.78	-	-	-	-	-
3. ด้านความดีและจริยธรรม	\bar{X}	3.74	3.50	3.46	3.41	2.71
น้อยกว่า 30 ปี	3.74	-	.24	.28	.33	1.03*
30 - 40 ปี	3.50	-	-	.04	.09	.79*
41 - 50 ปี	3.46	-	-	-	.05	.75
51 - 60 ปี	3.41	-	-	-	-	.70
มากกว่า 60 ปี	2.71	-	-	-	-	-
4. ด้านการปรึกษาหารือ	\bar{X}	3.78	3.55	3.39	3.57	2.63

การใช้หลักวะสะฎียะฮ์บริหารโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม		อายุ				
		น้อยกว่า 30 ปี (n=183)	30 - 40 ปี (n=174)	41 - 50 ปี (n=25)	51 - 60 ปี (n=19)	มากกว่า 60 ปี (n=14)
น้อยกว่า 30 ปี	3.78	-	.23	.39	.21	1.15*
30 - 40 ปี	3.55	-	-	.16	-.02	.92*
41 - 50 ปี	3.39	-	-	-	-.18	.76
51 - 60 ปี	3.57	-	-	-	-	.94*
มากกว่า 60 ปี	2.63	-	-	-	-	-
5. ด้านการเสริมพลัง	\bar{x}	3.70	3.42	3.27	3.41	2.66
น้อยกว่า 30 ปี	3.70	-	.28*	.43	.29	1.04*
30 - 40 ปี	3.42	-	-	.15	.01	.76*
41 - 50 ปี	3.27	-	-	-	-.14	.61
51 - 60 ปี	3.41	-	-	-	-	.75
มากกว่า 60 ปี	2.66	-	-	-	-	-
6. ด้านการตรวจสอบ	\bar{x}	3.75	3.47	3.40	3.20	2.71
น้อยกว่า 30 ปี	3.75	-	.28	.35	.55	1.03*
30 - 40 ปี	3.47	-	-	.07	.27	.76*
41 - 50 ปี	3.40	-	-	-	.20	.69
51 - 60 ปี	3.20	-	-	-	-	.49
มากกว่า 60 ปี	2.71	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 ผลเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นครูต่อการใช้หลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ในด้านความยุติธรรม ความรับผิดชอบ ความดีและจริยธรรม การปรึกษาหารือ การเสริมพลัง และการตรวจสอบ เมื่อพิจารณาจากตัวแปรอายุเป็นรายคู่ ค้นพบดังนี้

1) ด้านความยุติธรรม พบคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2 คู่ คือ ครูที่อายุน้อยกว่า 30 ปี มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแตกต่างจากครูที่มีอายุมากกว่า 60 ปี และครูที่มีอายุ 30 - 40 ปี ก็มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นแตกต่างจากครูที่อายุมากกว่า 60 ปี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4.3.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหาร
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยจำแนกตามระดับการศึกษา

4.3.3.1 ระดับการศึกษาศาสนา

ตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหาร
โรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีจำแนกตามระดับการศึกษา
ศาสนา (n=415)

วะสะฎียะฮ์	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-test	P-value
1. ด้านความยุติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.72	4	0.43	0.61	.654
	ภายในกลุ่ม	288.49	410	0.70		
	รวม	290.21	414			
2. ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	1.61	4	0.40	0.54	.707
	ภายในกลุ่ม	305.51	410	0.75		
	รวม	307.11	414			
3. ด้านความดีและจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	3.11	4	0.78	1.07	.370
	ภายในกลุ่ม	297.06	410	0.72		
	รวม	300.16	414			
4. ด้านการปรึกษาหารือ	ระหว่างกลุ่ม	2.44	4	0.61	0.90	.466
	ภายในกลุ่ม	279.69	410	0.68		
	รวม	282.13	414			
5. ด้านการเสริมพลัง	ระหว่างกลุ่ม	2.95	4	0.74	1.00	.405
	ภายในกลุ่ม	301.51	410	0.74		
	รวม	304.46	414			
6. ด้านการตรวจสอบ	ระหว่างกลุ่ม	2.95	4	0.74	0.98	.418
	ภายในกลุ่ม	308.19	410	0.75		
	รวม	311.14	414			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.68	4	0.42	0.65	.625
	ภายในกลุ่ม	264.03	410	0.64		
	รวม	265.71	414			

จากตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักภาวะสะทียะฮ์ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาจากระดับการศึกษา ศาสนาของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวมพบว่า ระดับการศึกษาศาสนาที่ต่างกันไม่ได้ส่งผลให้ครูมีความคิดเห็นแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านก็พบว่า ครูที่สำเร็จการศึกษาศาสนาระดับแตกต่างกัน ก็ไม่ได้ส่งผลให้มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักภาวะสะทียะฮ์ในการบริหารโรงเรียนแตกต่างกันเช่นเดียวกัน

4.3.3.2 ระดับการศึกษาสามัญ

ตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักภาวะสะทียะฮ์ในการบริหารโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีจำแนกตามระดับการศึกษาสามัญ (n=415)

ภาวะสะทียะฮ์	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-test	P-value
1. ด้านความยุติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	9.42	4	2.35	3.44*	.009
	ภายในกลุ่ม	280.80	410	0.68		
	รวม	290.21	414			
2. ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	9.68	4	2.42	3.34*	.011
	ภายในกลุ่ม	297.43	410	0.73		
	รวม	307.11	414			
3. ด้านความดีและจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	10.10	4	2.53	3.57*	.007
	ภายในกลุ่ม	290.06	410	0.71		
	รวม	300.16	414			
4. ด้านการปรึกษาหารือ	ระหว่างกลุ่ม	12.85	4	3.21	4.89**	.001
	ภายในกลุ่ม	269.28	410	0.66		
	รวม	282.13	414			
5. ด้านการเสริมพลัง	ระหว่างกลุ่ม	16.39	4	4.10	5.83**	.000
	ภายในกลุ่ม	288.07	410	0.70		
	รวม	304.46	414			
6. ด้านการตรวจสอบ	ระหว่างกลุ่ม	19.29	4	4.82	6.77**	.000

วะสะฎียะฮฺ	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-test	P-value
	ภายในกลุ่ม	291.85	410	0.71		
	รวม	311.14	414			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	12.45	4	3.11	5.04**	.001
	ภายในกลุ่ม	253.26	410	0.62		
	รวม	265.71	414			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักวะสะฎียะฮฺในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาจากระดับการศึกษาสามัญที่แตกต่างของครูผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี โดยภาพรวมพบว่า ระดับการศึกษาสามัญที่ต่างกันส่งผลให้ครูมีระดับความคิดเห็นต่อการใช้หลักวะสะฎียะฮฺบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแตกต่างกันด้วย

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับการศึกษาสามัญของครูผู้สอนที่ต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นของครูในด้านความยุติธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความดีและจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ คือ ด้านการปรึกษาหารือ ด้านการเสริมพลัง และด้านการตรวจสอบ พบว่า ระดับการศึกษาสามัญที่ต่างกันของครูมีผลต่อความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe พบว่ามีคู่ที่มีความแตกต่าง ดังปรากฏผลในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นครูต่อการใช้หลักวะสะฎียะฮฺในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีจำแนกตามระดับการศึกษาสามัญ

ระดับการศึกษาสามัญ	ประถม ศึกษา (n=26)	มัธยม ต้น (n=23)	มัธยม ปลาย (n=77)	ปริญญา ตรี (n=257)	สูงกว่า ปริญญาตรี (n=32)
--------------------	--------------------------	------------------------	-------------------------	--------------------------	--------------------------------

ระดับการศึกษาสามัญ		ประถม ศึกษา (n=26)	มัธยม ต้น (n=23)	มัธยม ปลาย (n=77)	ปริญญา ตรี (n=257)	สูงกว่า ปริญญาตรี (n=32)
1. หลักคุณธรรม	\bar{x}	3.62	3.07	3.40	3.64	3.46
ประถมศึกษา	3.62	-	.55	.22	-.02	.15
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.07	-	-	-.33	-.57*	-.39
มัธยมศึกษาตอนปลาย	3.40	-	-	-	-.24	-.06
ปริญญาตรี	3.64	-	-	-	-	.18
สูงกว่าปริญญาตรี	3.46	-	-	-	-	-
2. หลักความรับผิดชอบ	\bar{x}	3.71	3.05	3.48	3.65	3.42
ประถมศึกษา	3.71	-	.66*	.22	.05	.28
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.05	-	-	-.43	-.60*	-.37
มัธยมศึกษาตอนปลาย	3.48	-	-	-	-.17	.06
ปริญญาตรี	3.65	-	-	-	-	.23
สูงกว่าปริญญาตรี	3.42	-	-	-	-	-
3. หลักความดีและจริยธรรม	\bar{x}	3.72	3.02	3.47	3.65	3.48
ประถมศึกษา	3.72	-	.70*	.25	.07	.24
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.02	-	-	-.45	-.63*	-.46
มัธยมศึกษาตอนปลาย	3.47	-	-	-	-.18	-.01
ปริญญาตรี	3.65	-	-	-	-	.17
สูงกว่าปริญญาตรี	3.48	-	-	-	-	-
4. หลักการปรึกษาหารือ	\bar{x}	3.71	2.92	3.59	3.68	3.50
ประถมศึกษา	3.71	-	.79*	.12	.03	.21
มัธยมศึกษาตอนต้น	2.92	-	-	-.67*	-.76*	-.58
มัธยมศึกษาตอนปลาย	3.59	-	-	-	-.09	.09
ปริญญาตรี	3.68	-	-	-	-	.18
สูงกว่าปริญญาตรี	3.50	-	-	-	-	-
5. หลักการเสริมพลัง	\bar{x}	3.60	2.80	3.45	3.61	3.30
ประถมศึกษา	3.60	-	.80*	.15	-.01	.30
มัธยมศึกษาตอนต้น	2.80	-	-	-.65*	-.81*	-.50
มัธยมศึกษาตอนปลาย	3.45	-	-	-	-.16	.15

ระดับการศึกษาสามัญ		ประถม ศึกษา (n=26)	มัธยม ต้น (n=23)	มัธยม ปลาย (n=77)	ปริญญา ตรี (n=257)	สูงกว่า ปริญญาตรี (n=32)
ปริญญาตรี	3.61	-	-	-	-	.31
สูงกว่าปริญญาตรี	3.30	-	-	-	-	-
6. หลักการตรวจสอบ	\bar{X}	3.72	2.80	3.46	3.66	3.30
ประถมศึกษา	3.72	-	.92*	.26	.06	.42
มัธยมศึกษาตอนต้น	2.80	-	-	-.66*	-.86*	-.50
มัธยมศึกษาตอนปลาย	3.46	-	-	-	-.20	.16
ปริญญาตรี	3.66	-	-	-	-	.36
สูงกว่าปริญญาตรี	3.30	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 ผลเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นครูต่อการใช้หลัก
 วัชระสฤยยะฮในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี
 ในด้านความยุติธรรม ความรับผิดชอบ ความดีและจริยธรรม การปรึกษาหารือ การเสริมพลัง และ
 การตรวจสอบ เมื่อพิจารณาจากตัวแปรระดับการศึกษาสามัญเป็นรายคู่ มีข้อค้นพบดังนี้

1) ด้านความยุติธรรม พบคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 1 คู่ คือ ระดับ
 ความคิดเห็นของครูที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แตกต่างกับครูที่สำเร็จการศึกษา
 สามัญในระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยครูที่สำเร็จการศึกษาสามัญในระดับ
 ปริญญาตรีมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยมากกว่าครูที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2) ด้านความรับผิดชอบ พบคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2 คู่ คือ ครูที่
 สำเร็จการศึกษาสามัญสูงสุดในระดับประถมศึกษา มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลัก
 วัชระสฤยยะฮในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม แตกต่างกับครูที่สำเร็จการศึกษาสามัญใน
 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และครูที่สำเร็จการศึกษาสามัญสูงสุดในระดับ
 มัธยมศึกษาตอนต้น มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกับครูที่สำเร็จการศึกษาสามัญในระดับปริญญาตรี
 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3) ด้านความดีและจริยธรรม พบคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2 คู่
 เช่นเดียวกัน คือ ครูที่สำเร็จการศึกษาสามัญสูงสุดในระดับประถมศึกษา มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ

การปฏิบัติตามหลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแตกต่างกับครูที่สำเร็จการศึกษาสามัญในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และครูที่สำเร็จการศึกษาสามัญสูงสุดในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกับครูที่สำเร็จการศึกษาสามัญในระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

4) ด้านหลักการปรึกษาหารือ พบคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3 คู่ คือ ครูที่สำเร็จการศึกษาสามัญสูงสุดในระดับประถมศึกษา มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม แตกต่างจากครูที่สำเร็จการศึกษาสามัญในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และครูที่สำเร็จการศึกษาสามัญในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ก็มีระดับความคิดเห็นแตกต่างจากครูที่สำเร็จการศึกษาสามัญในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เช่นกัน

5) ด้านการเสริมพลัง พบคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3 คู่ คือ ครูที่สำเร็จการศึกษาสามัญสูงสุดในระดับประถมศึกษา มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม แตกต่างกับครูที่สำเร็จการศึกษาสามัญในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และครูที่สำเร็จการศึกษาสามัญในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ก็มีระดับความคิดเห็นแตกต่างจากครูที่สำเร็จการศึกษาสามัญในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เช่นกัน

6) ด้านการตรวจสอบ พบคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3 คู่ คือ ครูที่สำเร็จการศึกษาสามัญสูงสุดในระดับประถมศึกษา มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม แตกต่างกับครูที่สำเร็จการศึกษาสามัญในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และครูที่สำเร็จการศึกษาสามัญในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ก็มีระดับความคิดเห็นแตกต่างจากครูที่สำเร็จการศึกษาสามัญในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เช่นกัน

4.3.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ตารางที่ 4.15 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักภาวะสะทึงงายในการบริหารโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน (n=415)

ภาวะสะทึงงาย	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-test	P-value
1. ด้านความยุติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	8.56	3	2.85	4.16*	.010
	ภายในกลุ่ม	281.65	411	0.69		
	รวม	290.21	414			
2. ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	8.57	3	2.86	3.93*	.010
	ภายในกลุ่ม	298.54	411	0.73		
	รวม	307.11	414			
3. ด้านความดีและจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	9.97	3	3.32	4.70**	.000
	ภายในกลุ่ม	290.20	411	0.71		
	รวม	300.16	414			
4. ด้านการปรึกษาหารือ	ระหว่างกลุ่ม	10.13	3	3.38	5.10**	.000
	ภายในกลุ่ม	272.00	411	0.66		
	รวม	282.13	414			
5. ด้านการเสริมพลัง	ระหว่างกลุ่ม	13.28	3	4.43	6.25**	.000
	ภายในกลุ่ม	291.18	411	0.71		
	รวม	304.46	414			
6. ด้านการตรวจสอบ	ระหว่างกลุ่ม	12.06	3	4.02	5.52**	.000
	ภายในกลุ่ม	299.08	411	0.73		
	รวม	311.14	414			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	10.20	3	3.40	5.47**	.001
	ภายในกลุ่ม	255.50	411	0.62		
	รวม	265.71	414			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.15 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาจากประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวมพบว่า ระยะเวลาของประสบการณ์การทำงานที่ต่างกันส่งผลให้ครูมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักวะสะฎียะฮ์บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า ระยะเวลาของประสบการณ์การทำงานของครูผู้สอนที่แตกต่างกันมีผลทำให้ความคิดเห็นของครูแตกต่างกัน โดยด้านความยุติธรรม และด้านความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ คือ ด้านความดีและจริยธรรม ด้านการปรึกษาหารือ ด้านการเสริมพลัง และด้านการตรวจสอบ ก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงได้ทำการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของประสบการณ์การทำงานเป็นรายคู่ พบว่าคู่ที่มีความแตกต่าง มีรายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นครูต่อการใช้หลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน		น้อยกว่า 5 ปี (n=187)	5 – 10 ปี (n=147)	11 – 15 ปี (n=53)	มากกว่า 15 ปี (n=28)
1. หลักยุติธรรม	\bar{X}	3.69	3.50	3.38	3.23
น้อยกว่า 5 ปี	3.69	-	.19	.31	.46
5 – 10 ปี	3.50	-	-	.12	.27
11 – 15 ปี	3.38	-	-	-	.15
มากกว่า 15 ปี	3.23	-	-	-	-
2. หลักความรับผิดชอบ	\bar{X}	3.72	3.49	3.39	3.33
น้อยกว่า 5 ปี	3.72	-	.23	.33	.39
5 – 10 ปี	3.49	-	-	.10	.17
11 – 15 ปี	3.39	-	-	-	.06
มากกว่า 15 ปี	3.33	-	-	-	-
3. หลักความดีและจริยธรรม	\bar{X}	3.73	3.49	3.35	3.34
น้อยกว่า 5 ปี	3.73	-	.24	.39*	.39

ประสบการณ์การทำงาน		น้อยกว่า 5 ปี (n=187)	5 – 10 ปี (n=147)	11 – 15 ปี (n=53)	มากกว่า 15 ปี (n=28)
5 – 10 ปี	3.49	-	-	.14	.15
11 – 15 ปี	3.35	-	-	-	.01
มากกว่า 15 ปี	3.34	-	-	-	-
4. หลักการปรึกษาหารือ	\bar{X}	3.77	3.51	3.46	3.31
น้อยกว่า 5 ปี	3.77	-	.26*	.32	.47*
5 – 10 ปี	3.51	-	-	.05	.20
11 – 15 ปี	3.46	-	-	-	.15
มากกว่า 15 ปี	3.31	-	-	-	-
5. หลักการเสริมพลัง	\bar{X}	3.70	3.40	3.27	3.29
น้อยกว่า 5 ปี	3.70	-	.30*	.43*	.41
5 – 10 ปี	3.40	-	-	.13	.11
11 – 15 ปี	3.27	-	-	-	-.02
มากกว่า 15 ปี	3.29	-	-	-	-
6. หลักการตรวจสอบ	\bar{X}	3.73	3.44	3.30	3.39
น้อยกว่า 5 ปี	3.73	-	.29*	.43*	.34
5 – 10 ปี	3.44	-	-	.14	.05
11 – 15 ปี	3.30	-	-	-	.09
มากกว่า 15 ปี	3.39	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.16 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นครูต่อการใช้หลักภาวะสะทียะฮ์ในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี โดยในด้านความยุติธรรม และด้านความรับผิดชอบ ไม่พบคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม พบคู่ที่แตกต่างใน 4 ด้าน คือ ด้านความดีและจริยธรรม ด้านการปรึกษาหารือ ด้านการเสริมพลัง และด้านการตรวจสอบ รายละเอียดดังนี้

1) ด้านความดีและจริยธรรม พบคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 1 คู่ คือ ครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักภาวะสะทียะฮ์

ยะฮ์ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านความดีและจริยธรรม แตกต่างจากครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 11 – 15 ปี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2) ด้านหลักการปรึกษาหารือ พบคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2 คู่ คือ ครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านหลักการปรึกษาหารือ แตกต่างจากครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 5 – 10 ปี และมากกว่า 15 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ด้านการเสริมพลัง พบคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2 คู่ คือ ครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านการเสริมพลัง แตกต่างจากครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 5 – 10 ปี และ 11 – 15 ปี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4) ด้านการตรวจสอบ พบคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2 คู่ คือ ครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านการเสริมพลัง แตกต่างจากครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 5 – 10 ปี และ 11 – 15 ปี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4.3.5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ตารางที่ 4.17 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหารโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีจำแนกตามขนาดโรงเรียน (n=415)

วะสะฎียะฮ์	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-test	P-value
1. ด้านความยุติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	14.26	2	7.13	10.65**	.000
	ภายในกลุ่ม	275.95	412	0.67		
	รวม	290.21	414			
2. ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	8.86	2	4.43	6.12*	.002
	ภายในกลุ่ม	298.26	412	0.72		
	รวม	307.11	414			

วาระสัปดาห์	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F-test	P-value
3. ด้านความดีและจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	11.63	2	5.82	8.30**	.000
	ภายในกลุ่ม	288.53	412	0.70		
	รวม	300.16	414			
4. ด้านการปรึกษาหารือ	ระหว่างกลุ่ม	14.51	2	7.26	11.17**	.000
	ภายในกลุ่ม	267.62	412	0.65		
	รวม	282.13	414			
5. ด้านการเสริมพลัง	ระหว่างกลุ่ม	8.55	2	4.27	5.95*	.003
	ภายในกลุ่ม	295.91	412	0.72		
	รวม	304.46	414			
6. ด้านการตรวจสอบ	ระหว่างกลุ่ม	11.05	2	5.52	7.59**	.001
	ภายในกลุ่ม	300.09	412	0.73		
	รวม	311.14	414			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	11.27	2	5.64	9.13**	.000
	ภายในกลุ่ม	254.43	412	0.62		
	รวม	265.71	414			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.17 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักวาระสัปดาห์ในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาจากขนาดโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวมพบว่า ขนาดของโรงเรียนที่ต่างกัน ส่งผลให้ครูมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักวาระสัปดาห์บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแตกต่างกัน

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกันมีผลทำให้ความคิดเห็นของครูด้านการปรึกษาหารือ ด้านความยุติธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านการปรึกษาหารือ ด้านการเสริมพลัง และด้านการตรวจสอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงได้ทำการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของประสบการณ์การทำงานเป็นรายคู่พบว่า มีคู่ที่มีความแตกต่าง ดังปรากฏผลในตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นครูต่อการใช้หลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน		ขนาดเล็ก (n=171)	ขนาดกลาง (n=158)	ขนาดใหญ่ (n=86)
1. หลักความยุติธรรม	\bar{X}	3.39	3.79	3.45
ขนาดเล็ก	3.39	-	-.40*	-.06
ขนาดกลาง	3.79	-	-	.34*
ขนาดใหญ่	3.45	-	-	-
2. หลักความรับผิดชอบ	\bar{X}	3.45	3.76	3.48
ขนาดเล็ก	3.45	-	-.31*	-.03
ขนาดกลาง	3.76	-	-	.28
ขนาดใหญ่	3.48	-	-	-
3. หลักความดีและจริยธรรม	\bar{X}	3.41	3.78	3.52
ขนาดเล็ก	3.41	-	-.37*	-.11
ขนาดกลาง	3.78	-	-	.26
ขนาดใหญ่	3.52	-	-	-
4. หลักการปรึกษาหารือ	\bar{X}	3.47	3.85	3.45
ขนาดเล็ก	3.47	-	-.38*	.02
ขนาดกลาง	3.85	-	-	.40*
ขนาดใหญ่	3.45	-	-	-
5. หลักการเสริมพลัง	\bar{X}	3.38	3.69	3.45
ขนาดเล็ก	3.38	-	-.31*	-.07
ขนาดกลาง	3.69	-	-	.24
ขนาดใหญ่	3.45	-	-	-
6. หลักการตรวจสอบ	\bar{X}	3.39	3.75	3.51
ขนาดเล็ก	3.39	-	-.36*	-.12
ขนาดกลาง	3.75	-	-	.24
ขนาดใหญ่	3.51	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.18 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นครูต่อการใช้หลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ในด้านความยุติธรรม ความรับผิดชอบ ความดีและจริยธรรม การปรึกษาหารือ การเสริมพลัง และการตรวจสอบ เมื่อพิจารณาจากตัวแปรประสบการณ์การทำงานเป็นรายคู่ พบคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ดังนี้

1) ด้านความยุติธรรม พบคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2 คู่ คือ ครูที่ทำงานโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านความยุติธรรม แตกต่างจากครูที่ทำงานในโรงเรียนขนาดกลาง และครูที่ทำงานโรงเรียนขนาดกลางมีระดับความคิดเห็น แตกต่างจากครูที่ทำงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ด้านความรับผิดชอบ พบคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 1 คู่ คือ ครูที่ทำงานโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านความรับผิดชอบ แตกต่างจากครูที่ทำงานในโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ด้านความดีและจริยธรรม พบคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 1 คู่ คือ ครูที่ทำงานโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านความดีและจริยธรรม แตกต่างจากครูที่ทำงานในโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ด้านหลักการปรึกษาหารือ พบคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2 คู่ คือ ครูที่ทำงานโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านหลักการปรึกษาหารือ แตกต่างจากครูที่ทำงานในโรงเรียนขนาดกลาง และครูที่ทำงานโรงเรียนขนาดกลางมีระดับความคิดเห็น แตกต่างจากครูที่ทำงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5) ด้านการเสริมพลัง พบคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 1 คู่ คือ ครูที่ทำงานโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหาร

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านการเสริมพลัง แตกต่างจากครูที่ทำงานในโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6) ด้านการตรวจสอบ พบคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 1 คู่ คือ ครูที่ทำงานโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านการตรวจสอบ แตกต่างจากครูที่ทำงานในโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3.6 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหารโรงเรียนโดยจำแนกตามการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน

ตารางที่ 4.19 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหารโรงเรียน จำแนกตามการมีส่วนร่วมบริหารงานโรงเรียน

วะสะฎียะฮ์	ส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน				T-test	P-value
	เคย (163 คน)		ไม่เคย (252)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านความยุติธรรม	3.59	.849	3.53	.831	.699	.485
2. ด้านความรับผิดชอบ	3.57	.924	3.57	.820	-.060	.952
3. ด้านความดีและจริยธรรม	3.58	.905	3.57	.817	.176	.861
4. ด้านการปรึกษาหารือ	3.63	.869	3.59	.797	.438	.662
5. ด้านการเสริมพลัง	3.53	.918	3.50	.818	.321	.749
6. ด้านการตรวจสอบ	3.58	.951	3.53	.809	.523	.601
รวม	3.58	.853	3.55	.767	.379	.705

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.19 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักวะสะฎียะฮ์ในการบริหารโรงเรียน โดยจำแนกตามการเคยมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน พบว่า ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ การเคยมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงาน

โรงเรียนไม่มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักภาวะสะกี่ยะฮฺบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี

4.4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

4.4.1. ปัญหาอุปสรรคจากการใช้หลักภาวะสะกี่ยะฮฺในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี

ผลการวิเคราะห์จากความคิดเห็นของครูในเรื่องปัญหาอุปสรรคที่อาจจะพบจากการ
ใช้หลักภาวะสะกี่ยะฮฺในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี โดยครูสามารถ
เลือกตอบได้มากกว่า 1 ด้าน ผลการวิเคราะห์สัดส่วนจำนวนที่ตอบในแต่ละด้านและร้อยละ
ปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 4.20 ปัญหาในเชิงปฏิบัติของการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักภาวะสะกี่ยะฮฺโดยจำแนกเป็นราย
ด้าน

ที่	ปัญหาในเชิงปฏิบัติ ของการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักภาวะสะกี่ยะฮฺ	จำนวน ที่ตอบ	ร้อยละ
1	ด้านความยุติธรรม	218	21.23
2	ด้านความรับผิดชอบ	243	23.66
3	ด้านความดีและจริยธรรม	137	13.34
4	ด้านการตรวจสอบ	182	17.72
5	ด้านการเสริมพลัง	113	11.00
6	ด้านการปรึกษาหารือ	134	13.05
	รวม	1027	100.00

หมายเหตุ: ครูสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ด้าน

จากตารางที่ 4.20 ปัญหาในเชิงปฏิบัติที่พบจากการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลัก
ภาวะสะกี่ยะฮฺตามความคิดเห็นของครูเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ประสบปัญหาหนักที่สุดในด้าน

ความรับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 23.66 รองลงมาคือ ด้านความยุติธรรม คิดเป็นร้อยละ 21.23 และด้านการตรวจสอบ คิดเป็นร้อยละ 17.72 ตามลำดับ นอกจากนี้ ด้านที่มีปัญหาเชิงปฏิบัติมากที่สุดคือด้านการเสริมพลัง คิดเป็นร้อยละ 11

อย่างไรก็ตาม ครูผู้สอนมีความเห็นว่ายังมีส่วนสำคัญอื่นๆ ที่อาจเป็นปัญหาต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักวะสะฎียะฮฺ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ระบบการบริหารโรงเรียน นโยบายของโรงเรียน ครูผู้สอน ชุมชนและสิ่งแวดล้อมรอบโรงเรียน ดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.21 ปัจจัยส่วนอื่นๆที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักวะสะฎียะฮฺ

ที่	ปัจจัยส่วนอื่นๆ ที่เป็นอุปสรรค	จำนวนที่ตอบ	ร้อยละ
1	ผู้บริหารโรงเรียน	181	21.34
2	ระบบการบริหารโรงเรียน	230	27.12
3	นโยบายของโรงเรียน	126	14.86
4	ครูผู้สอน	142	16.75
5	ชุมชนและสิ่งแวดล้อมรอบโรงเรียน	138	16.27
6	อื่นๆ ได้แก่ ไม่ทราบปัญหา ไม่มีปัญหา	31	3.66
	รวม	848	100.00

จากตารางที่ 4.20 ปัจจัยส่วนอื่นๆที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักวะสะฎียะฮฺ ที่เป็นปัญหามากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ระบบการบริหารโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 27.12 รองลงมาคือ ผู้บริหารโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 21.34 และครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 16.75 ตามลำดับ

โดยภาพรวมลักษณะของปัญหาที่พบจากข้อคำถามปลายเปิด สำหรับการใช้นโยบายวะสะฎียะฮฺในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี สามารถประมวลได้ ดังนี้

4.4.1.1 ด้านความยุติธรรม

1) ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าเป็นธรรมที่ผู้บริหารของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามบางแห่งมีการให้ค่าตอบแทนแก่ครูบางส่วนที่ผู้บริหารเห็นสมควร ต่างหากนอกเหนือจากเงินเดือน

2) ค่าตอบแทนหรือเงินเดือนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังถือว่าน้อยมาก เมื่อเทียบกับภาระงานสอนและอื่นๆ ที่ต้องทำ

3) การจัดการเรียนการสอนสามัญและศาสนาควรให้มีความสมดุลและเท่าเทียมกัน เช่น การกำหนดตารางเวลาเรียนสามัญและศาสนาควรมีสัดส่วนของเวลาที่เท่ากัน

4) เสี่ยงความคิดเห็นชอบครูยังถูกรับฟังโดยผู้บริหารค่อนข้างน้อย

5) ผู้บริหารมีการเลือกปฏิบัติสองมาตรฐานในบางครั้ง โดยกับผู้ที่มิคุณประโยชน์หรือบุญคุณต่อทางโรงเรียนก็จะได้รับการปฏิบัติดีกว่าคนทั่วไป

6) ในความเป็นจริงแล้ว เป็นไปได้ยากที่จะบริหารโรงเรียนได้ยุติธรรม 100 เปอร์เซ็นต์ และทั่วถึงทุกคน การมีอุปสรรคปัญหาบ้างจึงเป็นเรื่องปกติที่ต้องค่อยๆ หาทางแก้ไข

4.4.1.2 ด้านความรับผิดชอบ

1) การขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานเป็นต้นเหตุที่นำไปสู่ปัญหาอื่นๆ ในโรงเรียน จึงอาจต้องเริ่มต้นที่การสร้างจิตสำนึกให้ทุกคนรับผิดชอบต่องานที่ตนได้รับมอบหมายก่อนเป็นอันดับแรก

2) ครูและผู้บริหารยังบกพร่องต่อหน้าที่ของตนเอง ยังไม่สามารถรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนได้อย่างเต็มที่

3) การจัดการเวลายังประสบปัญหาอยู่ ยังขาดวัฒนธรรมการตรงต่อเวลา จึงทำให้ครูส่งงานไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด ครูมาทำงานสาย เป็นต้น

4) ผู้บริหารบางส่วนยังละเลยหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จึงเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีงามแก่ผู้ตาม

5) ครูและทีมบริหารควรเป็นแบบอย่างของการปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ ของโรงเรียนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่สมควรให้สิทธิพิเศษแก่คนบางกลุ่มเป็นพิเศษ

6) ผู้บริหารยังไม่มี ความรับผิดชอบพอ ซึ่งการขาดความรับผิดชอบผู้บริหารส่งผลให้ครูย่อท้อต่อการทำงาน และทำงานอย่างไม่มีความสุข

7) ระดับผู้บริหารควรทำให้ได้ในสิ่งที่พูด และรับผิดชอบต่อคำพูดของตนเอง คิดทบทวนให้ถี่ถ้วนก่อนพูดหรือให้คำสัญญาใดๆ เพื่อเป็นแบบอย่างให้ครูและผู้ปฏิบัติงานอื่นๆ

8) ส่วนหนึ่งของปัญหาในเรื่องความรับผิดชอบ เกิดขึ้นเนื่องจากการมอบหมายงานหนักเกินไป ทำให้ไม่สามารถทำได้ตามที่กำหนด

4.4.1.3 ด้านความดีและจริยธรรม

1) ครูและผู้บริหารยังไม่ได้ปฏิบัติต่อกันบนรากฐานของอัคลาภที่งดงาม ยังมีลักษณะนิสัยบางประการที่ครูและผู้บริหารต่างต้องทบทวนตนเอง และพัฒนาให้ดีขึ้น

2) ครูและผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนในทุกเรื่องทั้ง การแต่งตัว การวางตัว และการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ

4.4.1.4 ด้านการตรวจสอบ

1) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังไม่มีระบบการตรวจสอบการทำงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

2) ทางโรงเรียนไม่มีระบบการประเมินหรือตรวจสอบการทำงานของฝ่ายต่างๆ ในโรงเรียน ส่งผลให้ไม่มีการนำปัญหาที่เกิดขึ้นไปสู่กระบวนการปรับปรุงแก้ไข

3) โรงเรียนเอกชนโดยส่วนใหญ่ใช้ระบบความไว้วางใจ จึงไม่ค่อยมีการตรวจสอบและประเมินการทำงานอย่างจริงจัง

4) ภายหลังเสร็จสิ้นการปฏิบัติงานหรือโครงการต่างๆ ไม่ค่อยมีการสรุปและประเมินผลการทำงาน ทำให้ปัญหาที่พบไม่ได้ถูกดำเนินการแก้ไข

4.4.1.5 ด้านการเสริมพลัง

1) โรงเรียนยังไม่ให้ความสำคัญกับการเสริมพลังคนทำงาน

2) การให้กำลังใจและสร้างแรงจูงใจสำหรับครูเป็นสิ่งสำคัญ ทุกโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับเรื่องนี้

3) ยังไม่มีระบบและรูปแบบการเสริมพลังให้แก่คนทำงานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่เป็นรูปธรรม โดยปกติเป็นเพียงการโน้มน้าวให้กำลังใจคนทำงาน ให้หวังผลตอบแทนในโลกหน้าเพียงเท่านั้น

4.4.6.1.6 ด้านการปรึกษาหารือ

- 1) ทุกคนทราบถึงความสำคัญของการปรึกษาหารือหรือชูรอ แต่เมื่อเกิดประเด็นที่ไม่ชัดเจนหรือมีสงสัยระหว่างการประชุม ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่ไม่กล้าซักถามในสิ่งที่ตนสงสัย ทำให้บางครั้งได้สรุปจากการประชุม แต่กลับขาดความชัดเจนในประเด็นที่สงสัย
- 2) การตัดสินใจโดยส่วนใหญ่มาจากผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลัก ยังไม่เห็นว่าการนำระบบการปรึกษาหารือมาใช้จริงจัง
- 3) เมื่อครูหรือบุคลากรในโรงเรียนมีประเด็นแย้งหรือประสบปัญหาในการทำงานร่วมกัน จะไม่กล้าไปปรึกษาหารือกับผู้บริหาร

4.4.2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ สำหรับการนำหลักวะสะฎียะฮฺมาใช้ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี

ตารางที่ 4.22 ข้อเสนอแนะการนำหลักวะสะฎียะฮฺมาใช้ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี

ประเด็นเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ฝ่ายบริหารควรมีการชี้แจงและให้ความรู้เกี่ยวกับการนำหลักวะสะฎียะฮฺมาใช้ในโรงเรียน เพื่อครูจะได้ทำความเข้าใจและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติได้อย่างดี	4	11.43
2. มีความจำเป็นต้องนำหลักการจากคำสอนศาสนาในเรื่องวะสะฎียะฮฺมาใช้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพราะจะทำให้เกิดความยุติธรรมในระบบการบริหารโรงเรียนยิ่งขึ้น	5	14.29
3. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนายุคใหม่ควรเรียนรู้การบริหารจากโลกภายนอกแล้วมาประยุกต์ใช้กับการบริหารแบบวะสะฎียะฮฺกับโรงเรียนในพื้นที่	2	5.71
4. สมควรนำหลักนี้มาใช้อย่างยิ่ง เนื่องจากในอัลกุรอานได้กล่าวถึงว่า ความเป็นเลิศของการทำงานนั้นต้องอยู่บนความพอดีและสมดุล	3	8.57

ประเด็นเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. การจะนำหลักวาระสะก๊วยะฮมาใช้ในการบริหารโรงเรียน จำเป็นต้องมาจากการเห็นชอบของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องก่อน จึงจะทำให้การบริหารงานราบรื่นได้	2	5.71
6. การนำหลักวาระสะก๊วยะฮมาใช้บริหารโรงเรียนย่อมมีปัญหา เกิดขึ้นอย่างแน่นอน สิ่งสำคัญคือผู้บริหารต้องยอมรับสิ่ง เหล่านั้น และค่อยๆ หาวิธีการแก้ไขปัญหาย่างค่อยเป็น ค่อยไป	2	5.71
7. เมื่อมีโรงเรียนที่สามารถบริหารโดยใช้หลักวาระสะก๊วยะฮนี้ได้ อย่างราบรื่นแล้ว ก็ควรนำเสนอเป็นต้นแบบให้แก่โรงเรียน อื่นๆ ได้เรียนรู้ร่วมกัน	1	2.86
8. การนำหลักวาระสะก๊วยะฮมาใช้บริหารโรงเรียนจะประสบ ผลสำเร็จก็ต่อเมื่อทั้งผู้บริหารและครูเข้าใจในหลักการ ศาสนา และปฏิบัติตามข้อปฏิบัติในอัลกุรอานและซุนนะฮ โดยหวังผลตอบแทนในอาคีเราะฮเป็นเป้าหมายหลัก	3	8.57
9. หลักวาระสะก๊วยะฮนั้นดีงามทุกด้าน แต่ผู้บริหารยังไม่สามารถ นำมาสู่การปฏิบัติได้	2	5.71
10. วะสะก๊วยะฮในโรงเรียน ควรเริ่มจากการที่บุคลากรแต่ละคน รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนอย่างสมบูรณ์	2	5.71
11. จำเป็นต้องประเมินจากความพร้อมของหลายๆ องค์ประกอบ จึงจะบอกได้ว่าการนำหลักวาระสะก๊วยะฮมา บริหารโรงเรียนเอกชนนั้นเหมาะสมหรือไม่	1	2.86
12. อยากให้มีการสัมมนาที่ได้แลกเปลี่ยนกันในเรื่องการนำหลัก นี้มาใช้ในโรงเรียน	2	5.71
13. การใช้หลักการวะสะก๊วยะฮในโรงเรียนต้องควบคู่กับการทำ ความเข้าใจบริบททางสังคมและค่านิยมของคนทำงาน	2	5.71
14. ควรมีคู่มือหรือหลักสูตรที่สอนในเรื่องการบริหารโรงเรียน	1	2.86

ประเด็นเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โดยการใช้หลักวะสะฎียะฮฺเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน		
15. ควรให้ความสำคัญต่อการเรียนศาสนาและสามัญในระดับที่เท่ากัน เป็นการสร้างวะสะฎียะฮฺในโรงเรียนรูปแบบหนึ่ง	3	8.57
รวม	35	100.00

โดยสรุปแล้วประเด็นเสนอแนะโดยส่วนใหญ่สะท้อนถึงความคิดเห็นในเชิงบวกของครูผู้สอนต่อการนำหลักวะสะฎียะฮฺมาใช้ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี สำหรับลักษณะของปัญหาที่พบในด้านต่างๆ สรุปได้ดังนี้

ด้านความยุติธรรม ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารยังไม่ค่อยเปิดรับฟังเสียงสะท้อนความคิดเห็นของครูเท่าที่ควร มีการเลือกปฏิบัติสองมาตรฐานแก่ผู้ที่มีคุณประโยชน์ต่อทางโรงเรียน รวมถึงมีความไม่เป็นธรรมในเรื่องการให้เงินเดือนหรือค่าตอบแทนแก่ครู กล่าวคือ ภาระงานของครูมีมาก แต่ค่าตอบแทนที่ได้รับน้อยกว่าที่คาดหวังจึงไม่สมดุลกัน

ด้านความรับผิดชอบ ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า ทั้งครูและผู้บริหารยังบกพร่องต่อหน้าที่ของตนเอง ยังไม่สามารถรับผิดชอบต่อหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ จึงเป็นสาเหตุนำไปสู่ปัญหาอื่นๆ ในโรงเรียน นอกจากนี้ ยังประสบปัญหาอยู่ในเรื่องการบริหารจัดการเวลา ขาดวัฒนธรรมการตรงต่อเวลา จึงทำให้เกิดปัญหาการส่งงานที่มอบหมายไม่ตรงตามกำหนดเวลา เป็นต้น ทีมผู้บริหารจึงควรเป็นแบบอย่างของการรับผิดชอบต่อหน้าที่และปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ ของโรงเรียน

ด้านความดีและจริยธรรม ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า ครูและผู้บริหารไม่ได้ปฏิบัติต่อกันบนรากฐานของอัลลาฮ์ที่ดั่งามเฉกเช่นแบบฉบับของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ฉะนั้น ทั้งๆ ครูและผู้บริหารต่างก็มีลักษณะนิสัยบางประการที่ต่างต้องทบทวน ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

ด้านการตรวจสอบ ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังไม่มีระบบการตรวจสอบการทำงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ไม่มีระบบการประเมินการทำงานของฝ่ายต่างๆ ในโรงเรียน ไม่มีการนำปัญหาที่เกิดขึ้นไปสู่กระบวนการปรับปรุงแก้ไข ทั้งนี้โรงเรียนเอกชนโดยส่วนใหญ่ใช้ระบบความไว้วางใจ จึงไม่ค่อยมีการตรวจสอบและประเมินการทำงานอย่างจริงจัง

ด้านการเสริมพลัง ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนยังไม่ให้ความสำคัญกับการ

เสริมพลังคนทำงาน การให้กำลังใจ และสร้างแรงจูงใจให้แก่ครู ยังไม่มีระบบและรูปแบบการเสริมพลังให้แก่คนทำงานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่เป็นรูปธรรมมากกว่าการโน้มน้าวให้หวังผลตอบแทนในโลกหน้า

ด้านการปรึกษาหารือ ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าการตัดสินใจโดยส่วนใหญ่มาจากผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลัก ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการปรึกษาหารือหรือชูรอ นอกจากนี้ เมื่อติดขัดในประเด็นปัญหาต่างๆ ครูและบุคลากรไม่กล้าที่จะปรึกษารือกับผู้บริหาร

ดังนั้น สรุปข้อเสนอแนะจากครูในสำหรับการนำหลักวะสะฎียะฮฺมาใช้ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีจากตารางที่ 4.22 สามารถสรุปได้ดังนี้

1) ควรมีการให้ความรู้ในเรื่องการนำหลักวะสะฎียะฮฺมาใช้ในการบริหารการจัดการศึกษาอิสลามแก่คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่สอดคล้องตรงกัน

2) ควรมีการศึกษาเพื่อประเมินความพร้อมของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในมิติต่างๆ ก่อนการนำหลักวะสะฎียะฮฺมาใช้ในการบริหารจัดการการศึกษา อาทิ ความเข้าใจในหลักวะสะฎียะฮฺของบุคลากรในระดับปฏิบัติการและผู้บริหาร ความพร้อมของปัจจัยด้านต่างๆ ในโรงเรียน การสนับสนุนและการให้ความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

3) ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนายุคใหม่ควรพัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ทั้งศาสตร์การบริหารการศึกษาสากลควบคู่และการบริหารการศึกษาในรูปแบบอิสลาม เพื่อสามารถนำองค์ความรู้เหล่านั้นมาบูรณาการและประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

4) ควรสร้างเครือข่ายสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องการนำหลักวะสะฎียะฮฺมาใช้ในการบริหาร มีคู่มือหรือหลักสูตรการอบรมที่สอนในเรื่องการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักวะสะฎียะฮฺ และมีต้นแบบของโรงเรียนที่บริหารจัดการโดยระบบนี้ได้อย่างประสบผลสำเร็จ ก็จะทำให้เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนที่สนใจและเป็นคุณูปการให้กับสังคมโดยรวม